

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Délibábok.

IV.

Zombor, 1906. aug. 9.

Nunc venio ad fortissimum virum. Ő a délibábok hőse. Nem egy faj, nem egy történeti nemzet politikai jogainak teljességéről álmodozik, hanem felül-emelkedve az ilyen alacsony burzsoászempontokon az emberi társadalom megújítása s általa és benne az ember gond nélkül való boldog élete után sóvárog. De nemcsak sóvárog, hanem mint nagy eszmék hívének illik, önfeláldozással küzd is érte, hol mint az apostolok, az ige, hol mint a világhódító kényurak, a tett propagandájával.

A szociális kérdés olyan régi, mint maga a társadalom, mert a fejlődés hosszú folyama alatt az első, nyers erőre épített szervezetétől fogva utolsó alakulásáig, a népképviselési rendszerre támaszkodó nemzeti társadalomig, egyik formájában sem volt képes összes tagjainak jogos vágyait kielégíteni. A kérdés megoldása foglalkoztatta az összes korok és nemzetek nagy gondolkodóit. Platon eszményi államától Marx szociálde-

mokráciájának góthai programjáiig se szeri se száma az új társadalom elméleteknek, társadalmi rendszereknek és tervezeteknek. A társadalom egy-egy sebére írt talán valamennyiben található, de olyan panaceát, mely társadalmi szervezetünk minden baját gyökeresen meggyógyíthatná, bizony hiába keresnénk hennök.

A szociálizmus abban az összezsugorodott értelemben, melyben a tizenkilencedik század harmadik évtizede óta a tudományos és a közönséges nyelvhasználat leggyakrabban veszi, nem az összes társadalmi kérdések foglalatja, hanem csupán csak a munkáskérdés megoldását célzó önálló gazdasági elmélet s háromnegyed százados fejlődésében két egymástól élesen elkülönülő irányt lehet megkülönböztetni: egy elméleti vagy tudományos szocialista irányt, melynek alapítója Saint-Simon s egyik legkiválóbb képviselője Fourier; és egy gyakorlati vagy agitatórius szociáldemokrata irányt, melynek megindítója Louis Blanc s tovább fejlesztői Lassale és Marx. Amazok a művelt közönség

elé viszik új társadalmi rendszerük elméletét s az ő közreműködésük segítségével békés uton az államtól várják emberiségboldogító eszméik megvalósítását. Emezek magát a munkásosztályt igaztják a fenálló társadalmi rend, különösen a birtok és tőke urai ellen, politikai pártot szerveznek belőlök, az állam demokratizálására s az uralom elnyerésére tüzelik őket, hogy egyenesen általuk valósíthassák meg szociális programjukat. A szociáldemokraták a szociális kérdést pártpolitikai kérdéssé tették s az országos munkásszervezeteket nemzetközi szervezetekké tágitották abban a hitben, hogy a mozgalom egyetemessége a sikernek nagyobb biztosítékát foglalja magában.

Az elméleti és gyakorlati szociálizmus képviselőinek társadalmi rendszerei, bár a részletekben szétágaznak, az alapelvekben mind megegyeznek egymással. Valamennyien a régi angol nemzetgazdák ama hamis nézetéből indulnak ki, hogy minden érték forrása a munka. A mai társadalomnak legnagyobb igazságtalansága tehát, ha a leghasznosabb osztály, a munkásosztály

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Nem is oly rég . . .

Nem is oly rég, — szenvedtem, türtem,
Martir valék, ki égbe vágy —
Dehogy hittem, hogy van mosolygás,
Van ébredés, feltámadás!

Gonosz kacajjal annyi álnok
Gázolt reám, ütött, szidott,
Mosolygva sirtam, sírva türtem
S lássátok mégis itt vagyok!

A gúny fulánkja visszarebbent
Mint sziklabércről a madár,
Gyógyírt kerestem álmaimban
Nálád, ki mindenem valál.

Te fölemeltél két karoddal,
Csókkal hegesztél a sebet,
Szemed sugára biztatott, míg
Oltárom legszebb lángja lett.

Jön még a mult kísértnei olykor,
Bű s szenvedésről — álmodom.
— Te átkarolsz s elszáll az álom,
Mint százados tölgy ére szivéről
A gyöngye, játszi fúvalom . . .

Dr. Radványiné Ruttkay Emma.

Az utolsó rózsza.

— Történet a mult századból. —

Az isteni tiszteletet elvégezték. Ünnepliesen hangzottak el az orgona végső akkordjai és a nép a bécsi Szent-Mihály templom ajtaján kifelé özönlött, hogy azután a szélrózsza minden irányában elszéledjen. Diszfogatok álltak elő, gazdagon öltözött inasok nyitogatták a kocsiajtókat és urias delnök szálltak a hintóba. Künn az utcán a fiatal emberek egész serege állott, hogy végignézzen a hölgyek során és egyikről vagy másiktól többé vagy kevésbé élees bírálatot mondjanak. Többi között két fiatal nő hagyta el a templomot. Rajtok esüngött valamennyi szem és a legpajzánabbak sem mertek gunyólag felszólalni a két igéző alak láttára. A fiatalabb hölgy Rafael vagy Michel Angelo remekműveinek megtestesült hasonmásának látszott. Dus, gesztenyeszin hajzat köríté keces arcát és ebből két ártatlan fekete szem sugárzott elő, melyekben nemes lélek szűzies tisztasága tükrözött. Kisérője nyugodtabb, komolyabb benyomást gyakorolt és nővéreinek mondhatnók, ugy hasonlított az előbbi hölgyhöz.

A nők a népkert felé tartottak, mely akkor az új tavasz első díszében pompázott.

Egy ifju követé a hölgyeket. Ruházata kifogástalan volt és arcáról le lehetett olvasni, hogy nem azok sorába tartozik, kiknek napi foglalkozása abban áll, hogy érdekes kalandokat hajhásszanak. Egészséges, üde színe első pillanatra elárulta, hogy még nem került a fővárosi gyönyörévezetek hálójába.

A népkertben a két nő egy padon foglalt helyet. Nem ügyeltek környezetükre és élénk társalgást folytattak, melyet hébe-korba csak az ifjabbik vidám nevetése szakított félbe. Szemközt velök, anélkül, hogy észrevették volna, az ifju ült le. Szemét mintha elbűvölte volna a fiatalabb kisasszony alakja, ki kebléről az élénk kézlejtés közben rózsát ejtett a földre, de nem vette észre. Hirtelen ott termett az ifju, felemelte és odanyújtotta az elejtett virágot.

A hölgy ijedten tekintett az ifjura, ki még mindig ott állt előtte rózsával a kezében.

— Ha tán örömet szerez önnek a rózsza, tartsa meg; szívesen odaadom, mondá a hölgy szeretetreméltó hangon, miután visszanyerte lélekjelenlétét.

lenézve, politikai befolyás nélkül s nyomorral küzködve az utolsó helyet foglalja el. A szociális kérdés magva a javak egyenlőtlen elosztása, ennek oka viszont egyrészt a magánbirtok és az örökségi jog, másrészt az indivinális és kapitalisztikus termelés szabadsága. Az egyenlőtlen vagyonalakulás s a termelt javaknak egyenlőtlen elosztása pedig onnan ered, mert a vállalkozó birtokos és tőkepenzes osztály a birtoktalan és vagyontalan munkásosztályt kizsákmányolja. E bajok orvoslását valamennyien a gazdasági és szociális különbségek lehetőleg teljes kiegyenlítésétől s olyan társadalmi alkotmánytól várják, melyben csak a munka tarthat számot jövedelemre és vagyonra. Ezért küzdenek a magánbirtok, az örökségi-jog és a tőkejövédalom ellen; ezért törekszenek új jogi intézményekre és a termelés új szervezésére szövetkezeti alapon, úgy hogy minden termelő eszköz, birtok és tőke a szövetkezet közös tulajdona s a munka jövedelme is közös legyen.

Mi hozzánk nem az elméleti szociálizmus, hanem az agitáló szociáldemokrácia útján jutottak el e szociális gondolatok s ez egyik legfőbb oka, hogy a mi szociáldemokráciánk menthetetlenül a nemzetköziség karjaiba hullott s olyan vágyakat kelt lépre ment munkásaink lelkében, melyek elérhetetlenek s nagy veszedelmeknek válhatnak erjesztő anyagává.

A vármegyei pénztárak és számvevőségek visszaállítása. A kormány a vármegyei számvevőségek és pénztárak államosítását kimondó 1903 évi III. t. c. hatályon kívül helyezését és a vármegyei pénztáraknak a municipiumok önkormányzatába való visszahelyezését tartalmazó törvényt.

— Oh, viszonzá az ifju, nagy kedvelője vagyok a virágoknak, különösen a rózsának s így fölötte lekötözött, kisasszony, e kedves ajándékával.

— Ha a rózsát, mely férfinak és nőnek egyaránt jól illik, annyira kedveli, miért nem vesz magának? Lásza, az enyém csak öt krajcárba került.

— Nekem naponként éppen öt krajcárba kell megélnem, mondá fájó mosollyal az ifju.

A hölgynek eddig vidám arca egyszerre elborult és részvételtjesen kérde az ifjut, hogyan futja ki nála az ilyen csekély összeg.

Az ifju cicomátlan őszinteséggel beszélt el történetét, hogy szegény szülők gyermeke, az itteni egyetemen a jog hallgatója és hogy leckeadással szerzett csekély jövedelméből nyomorgó szüleit is kell segítenie.

A két hölgy szeme könybelabadt. Az ifjabbik csakhamar legyőzte megindulását és az ifju lakása után tudakozódott. Az ifju esodálkozva válaszolt és viszonzásul névjegyet kapott a hölgyektől, melyet azonban csak futólag nézett meg. Ezzel elbúcsúztak az ifju től és a bástya felé vezető úton eltűntek.

javaslatot az ősszel e tárgyban tartandó ankét után nyomban a képviselőház elé akarja terjeszteni és azt 1907. január elsején kívánja életbeléptetni. A pénztári és levéltári átadás előmunkálataira nézve Andrássy Gyula gróf belügyminiszter már érintkezésbe is lépett Wekerle Sándor miniszterelnökkel, mint pénzügyminiszterrel, aki a kormány képviselőjében a pénzügyigazgatóságokkal folytatandó tárgyalásokkal Vég Ödön miniszteri tanácsost bízta meg. A pénzügyigazgatóságok a kormány utasítására már a jövő hó folyamán országszerte megkezdik az elszámolás és átadás előmunkálatait, hogy 1907. január elsején az ügykezelés minden akadály és torlódás nélkül a vármegyék hatáskörébe menjen át. Az ellenőrzést azonban ezentúl is államilag kinevezett tisztviselők fogják végezni. Nagy változások lesznek a járási számvevőségekben is. A reform az összes járási számvevőségeket megszünteti s a vármegyék adóügyeinek kezelését a központok veszik át. Wekerle Sándor pénzügyminiszter még e hét folyamán rendeletileg fogja utasítani az összes pénzügyigazgatóságokat a rovascsolások és a járási pénztárak felszámolásának megkezdésére. A pénzügyigazgatóságok mellé osztott vármegyei számvevőségek tisztviselői ismét megyei szolgálatba kerülnek.

Vármegyénk közigazgatási állapota.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottságának f. hó 6-án megtartott ülésén Rác György közigazgatási előadó a legkövetkező több gondossággal összeállított következő jelentését — amely mult számunkból térszűke miatt maradt ki — olvasta fel:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Vármegyénk közigazgatási állapotáról a következőket van szerencsém tisztelettel jelenteni.

Vármegyénk területén a kalászos növényekben átlag jó közép termésünk van.

A hozzám érkezett tudósítások szerint a kalászos növényekből vármegyénkben bevetett területek katasztrális holdakban 486,000 hold buza (2600 holddal a tavalinál kevesebb), 22,300 hold rozs (900 holddal több a tavalinál), 51,700 hold árpa (1500 holddal kevesebb a tavalinál) és 212,900 hold zab (1240 holddal több a tavalinál).

Pár nap mulva az ifju jogász levelet kapott, mely pénzüsszeget és egy piros rózsát tartalmazott. A levél így szólt:

„A népkerti rózsaleány kis pénzüsszeget küld szükei gyámolítására és egy rózsát Önnek öröme.”

Ki írja le az ifju esodálkozását, mely még magasabbra növekedett, mikor havonként rendszeren kapott pénzt és rózsát tartalmazó levelet?

A jötevő hölgyet azonban nem látta azóta.

*

A bécsi skót templom előtt számos diszfogat áll. A templomban grófi pár tartja esküvőjét. A tündérszép menyasszony, gazdag csipkeruhával és barna hajában narancsvirágkoszorúval, ismeretes előttünk: a népkertbeli kisasszonyok ifjabbika volt.

A templom egy zugában fiatalember áll. A szegény diák volt. Összetett kézzel, nedves szemmel nézett az ég felé, áldást rebegett az ara, jötevőnője fejére. A szertartásnak vége volt, a hölgy magyarországi birtokaira követte deli férjét és boldog, imádott nő vált belőle. De azért a távolban sem feledkezett

A magtermés átlaga, a beszerzett értesítések nyomán becsülhető katasztrális holdankint a búzából 9-80 métermázsára, a rozsból 11-20 mm., az árpából 10-85 mm., a zabból 10-60 mm.

A tengeri szépen fejlődik, amennyiben elég esőt kap a szemkifejlődés idején, ebből is szinte jó közép termést várhatunk.

Miután vármegyénk területén az idei termés átlag jó közép, mintegy önként következtethető tehát, hogy a földbirtok jövedelmezősége legalább ez évben emelkedett.

Pedig nem úgy van.

Ezelőtt a földbirtokot sokan a legelőnyösebb befektetésnek tartották.

Ma azonban már mást tapasztalunk.

Bácsmegyében, mondhatni az egész alföldön a mezőgazdaság helyzete nem kedvező és a multnál mindenestre sokkal kedvezőtlenebb, oka ennek a földnek tulhajtott forgalmi értéke folytán előállott magas ár, amely nincsen arányban a hozadékkal, másrészt a jövedelmezőség elégtelensége visszavezethető a kézi munkaerő megdrágulására, végre a belterjes gazdálkodás hiányára. Annyi bizonyos, hogy mindezek lényeges befolyást gyakorolnak a gazda boldogulására.

Csökkenett a földhasznóbér is 1906-ik évben leginkább azért, mert a 100 holdon felüli bérlőktől nem követelik meg a megfelelő forgótőke kimutatását. Az ilyen bérlők nemcsak hogy forgótőke nélkül gazdálkodnak, de még sok esetben súlyos terhekkel is küzdenek. Már pedig rendes befektetés hiányában eredményt várni nem lehet. Mert nem annyira a föld, mint inkább annak üzemeiben megforgatott tőke adja a jövedelmet. Az elegendő tőkével rendelkező bérlő vagy gazda könnyebben kiheverheti a kedvezőtlen terméssel járó válságot; üzemének tetszésszerűt alakítását nem korlátozza a tőkeszegénység.

A nehézségek, amelyek a kisbirtokost előremenetelében gátolják, nálunk napirenden vannak. A középbirtokos nagyrésze, az idejé jobb termés dacára tengődik. A kisbirtokos szintén. Csak a nagybirtokos, az tartja még magát, mert ennél nem hiányzik a belterjesebb gazdálkodáshoz szükséges pénz. A középbirtokos tekintélyes része a drága kölcsönök alatt sorvad és végre kénytelen eladni a birtokát, a kisgazda pedig azzal igyekszik kilábolni a bajból, hogy egyre-másra akármilyen áron is földet vásárol e zzel csak annál jobban belekeveredik a hinárba. A vége dobzó, árverés — Amerika.

A gazdák magas kölcsöne helyett, törvényhozásilag kellene gondoskodni oly intézményekről, melyek a pénzt olcsóvá tennék, amelyhez aztán a gazdák is konverzió útján hozzájuthassanak.

meg a szegény tanulórol. Havi pénze és rózsája rendszeren kijárt neki. Egyszerre azonban elmaradt a szeretetadomány. Nyugtalanág fogta el az ifjut. A pénzt szívesen nélkülözöte volna, de nem a rózsát.

*

A hetvenes évek elején gyászhir terjedt el egész Magyarországon és eljutott Bécsbe is.

A fiatal Széchenyi Béláné, Erdődy Hanna grófnő meghalt.

A levél kimaradásának rejtélye meg volt oldva az ifju előtt.

Széchenyi Hanna grófnő volt a nemes jötevő. S most szétfoszlott a ritka szépségben diszlő virág, a fehérkezü tündér eltűnt.

E pillanat óta az ifju egészsége is láthatólag fogyni kezdett. Szívére vette a váratlan csapást és néhány hét mulva ő is meghalt. Végperceiben görcsösen szoritotta halvány keze az utolsó rózsát, mit a grófnőtől kapott.

Oly betegségben mult ki, melynek az orvosok eddig nem találták még ki valódi nevét. A szíve szakadt meg.

Poroszországban 1905-ik évben a kormány a gazdák kérelmét széles mederben felkarolta, sőt teljesítette is.

A német gazdák 1905. év február havában megtartott berlini nagygyűlésén a gazdabírel rendezésének nagyfontosságú kérdését tárgyalták. Dade dr. egyesületi főtitkár terjedelmes határozati javaslatot terjesztett be, amely a hitelprobléma minden ágát felöleli. A javaslat szerint a mezőgazdálkodással foglalkozó lakosság reálhitelének kielégítésében kizárólag a kormány által támogatott legolcsóbb (3%-ra kölcsönözhető) pénzügyintézetet veszi igénybe, a kormány közegeinek segítségével. Személyhitelének kielégítésénél pedig kizárólag szinte a kormány által támogatott hatalmas hitelszövetkezetre támaszkodik. Ellenben magánhitelzők követeléseit a végrehajtás jogát nem kapják meg.

A jelzáloghitelnek elhalálozás esetén tehermentesítés céljára bevezették (az általam is már egy év előtt ajánlott) földhitel természetű, államilag ellenőrzött életbiztosítást, amely legalább akkora összegről szóljon, amennyivel az adósság a földbirtok értékének felét meghaladja. Ezen javaslatokat meghozták és a német kormány törvényhozás útján intézkedett azoknak fogantatásáról.

Attérek az aratók és földmunkások sztrájkjára.

A földmunkások megmozdultak vármegyénkben is. Ahol már szervezkedtek, ott sztrájkoltak. Ahol még nem szervezkedtek, ott folyik a szervezkedés munkája a jövőre.

A szociálisták mondják, hogy Magyarországon a földmunkások szervezete a leghatalmasabb lesz.

Szóval, akármit és akárhogyan beszélünk, hasztalan lamentálunk; a rideg tényen már nem változtathatunk. A földmunkások szociális szervezete megmozdult, a földbirtokosok réme, a munkások sztrájkja már mindenütt kísért.

A szomszéd vármegyékben még kárhatosabban megnyilatkoztak, mint nálunk.

Aki ennek a veszedelemnek a nagyságát igazán fölfogni tudja, kellőképpen bírja értékelni s ennek alapján a következményeket helyesen képes mérlegelni: annak az idegszála okvetlenül megboronganak az általános munkás-sztrájkunk pusztá gondolatától is. Mert tisztában van aziránt, hogy a nagy sztrájk, közvetlenül ugyan a nagybirtokost, de eredményeiben a nemzeti társadalom minden rétegét fenyegeti, — tehát általános nemzetgazdasági veszedelem.

Ennélfogva mindnyájunk, az egész nemzet érdeke, nagyfontosságú közérdek, hogy az általános földmunkás-sztrájk ki ne törjön.

Ezt meg kell akadályozni, vagyis meg kell előzni mindenáron.

A megakadályozást olyan természetű ellenállásnak tartom, amelybe nagyon sok mérgegyanyagot keverhet az esetleg szükségessé válható erőszak alkalmazása. A megelőzés ellenben sokkal szelidebb természetű; s mivel rendszeren erkölcsi alapon nyugszik, sokkal biztosabb és szelidebb hatású amannál.

Mert aki a földmunkások szervezetének „hangulatát“ ismeri, az meggyőződve van arról, hogy csupán felülről, innen vagy onnan eredő igazgatásról beszélni s ennek alapján a földmunkások szervezeteire vezető hatóság, hatalmi nyomást mint orvoslást sürgetni, legalább is naiv dolog. Mert a hatalomnak ilyen értelemben való közbelépése a távolabb időre is kiható kész veszedelem; nem más, mint a már érő, de még ki nem tört általános viharok felkorbácsolása, hogy megkezdjék a fokozódó tombolást az általános osztályharera.

Azért tartom én a „megelőzést“ előnyösebbnek a megakadályozásnál, mert az előbbinél a forrongó mozgalommal szemben nem az elnyomás, az erőszak, hanem az értelem és érzés, a fej és szív eszközeihez kell nyulnunk.

Az erőszak csak elkésedést szülhet, az elkéseredett emberben pedig féktelenné lesz az indulat, amely „a józan ész és nemes érzések felül kerekedik“ s ilyen lelkiállapotban a maga érdekeit is martalékkul dobja.

Tapasztalásból tudjuk, hogy a sztrájk előtt álló aratóknak, hasztalan törekszünk be-

igazolni, hogy velők a munkabért kölcsönös egyezkedés alapján állapítottuk meg szerződésileg, tehát erőszakos követelésnek nincs helye. legfeljebb barátságos egyezkedésnek.

Midőn a munkások a sztrájk kimondását elhatározták, akkor már az egyezkedés velők felette nehéz, sőt többnyire lehetetlen.

A sztrájkmozgalom elkerülhetése végett okvetlenül szükségesnek tartom, hogy jó előre létesítsünk valamely érintkezési teret, ahol a gazda és a munkás felforgó érdekellentétei békés egyezkedéssel áthidalhatók lennének.

A vármegye minden egyes községében alakítandó egy békéltető, az ellentétes érdekek kiegyenlítésén fáradozó állandó gazdasági tanács vagy bizottság, amelynek tagjai felerésze a munkaadókból, felerésze a munkásokból állana. Amennyiben az elnök személyében nem bírnának megegyezni, azt a vármegyei gazdasági egyesület elnöke vagy igazgatósága nevezné ki.

Mondhatom, hogy egyes helyeken ilyenféle ad hoc keletkezett békéltető bizottságok már ezidén is működtek és nevezetesen kiegyenlítő hatást voltak képesek gyakorolni, a munkaadó és munkások között fenállott differenciák kiegyenlítésére. Szóval ilyen helyeken megszűnt a sztrájk.

Nézetem szerint egy oly szervezetre mulhatatlanul szükségünk van, amely a munkaadó és munkás között a barátságos érintkezést állandóan fenntartva, a felmerülő jogos panaszokat kellő tapintattal elsimítja és közöttük a békét helyreállítani törekedik.

Az ilyen gazdasági tanács megalakításához azonban nem elegendő a községeket, munkaadókat és munkásokat csupán felhívni, a felhívásnak alig lenne fogantatja, — hanem minden egyes helyre, községbe és pusztára, jó előre, a téli idény alatt kiküldendő egy az ügy elintézésére reátermelt olyan egyén, aki iránt úgy a gazdák, valamint a munkások remélhetőleg bizalommal viseltetnek.

A kiküldött, a hatóság segítségével összehívna az otthelyi valamennyi gazdát és munkást, előadná részletesen kiküldetésének célját, kiemelné, hogy úgy a munkások, valamint a gazdák jogos érdekeit megvédeni, látszólagos ellentéteket pedig elenyészteni óhajtja és nyomban felhívna őket a gazdatanács megalakítására, miközben megmagyarázná a gazdatanács hatáskörét.

Szükség esetén a már megalakult gazdatanácsban tárgyalás alá vehetné a tagok kívánalmait.

A munkások látván, hogy ime az ő soruk s érdekeikkel elfogulatlanul foglalkoznak és pedig olyan tanácsban, amelynek ők is egyenjogú tagjai, véleményem az, hogy a békés megegyezés majd mindenhol sikerülhet és hovatovább kevesebb tere maradna a vándorló igazatóknak.

És ha itt-ott előfordulna, hogy akár a gazdák szűkeklülsége miatt, akár a munkások csökönnyössége s erőszakos tulhajtott követelése folytán a békés egyezkedés abszolúte lehetetlenné vált: ilyen esetben már aztán a törvények szigora s ezzel a karhatalom alkalmazása elmaradhatlan.

Megengedem, hogy a gazdatanács megalakítására való kiküldés, valamennyi költséggel járna, de ezen költség elenyésző csekélyesség ahhoz képest, mint amennyit a gazdák és munkások között ellenséges indulatból keletkező szomorú sztrájkolások okoznak.

Tisztviselők fogyasztási szövetkezete.

— Válasz T. A. urnak. —

A „Zombori Kereskedők Testülete“ a „Bácska“ 58-ik számában egy nyilatkozatot közölt a legértelmesebb formában. Ismételtén ajánlom elolvasás végett a kereskedők testületének nemesak nem üres, de szakszerű nyilatkozatát, mely komoly hangon és hogy az ön kifejezésével éljek „széphangon“ van megírva.

Nem állíthatom azonban ezt a tárgyalogosságot az ön legutóbbi cikkéről, melyben bennünket minden irányban ok nélkül támad

és mely közlemény csak úgy duzzad a hangzatos, vastag kifejezésektől.

A jóízűségem, no de meg az a körülmény is, hogy — szeretettel — intézi hozzánk kérdéseit, válaszra készlet. De válaszolnom kell már állásomból kifolyólag is, csak hogy természetesen nem szólhatok a szeretetnek oly meleg hangján, mint aminővel ön tisztelt uram bennünket, mint egy kar testületét illetni jónak látott. Ha tehát nem is indulok azon a vágáson, melyen ön haladt, azt ne tessék betudni annak, hogy talán alaposan ránk koppantott és elevenre talált, avagy hogy meghunyászkodtunk, mert az ilyen kis játékszerű kirobanás a testületet nem érinteti; hanem tisztán azon körülménynek tessék tulajdonítani, hogy a közügy érdekében mi a tárgyalogosságtól még ezek után sem térünk el.

Erélyesen állítja ön, hogy nem igaz az, hogy a kereskedők, iparosok és kofák egy kategóriában iettek zsarolással vádolva Engedelmet kell kérnem, hogy alkalmasabb kifejezést nem találok és az ön szavaival élve, a gyengébbek kedvéért a „Bácskai Függetlenség“ 65 ik számában T. A. alatt megjelent közleménynek következő kitételét közlöm: A zombori kereskedő, iparos- és mézárósegek, valamint a zombori piac részéről megnyilatkozott hallatlan kapzsiság végre megszülette a reakciót. Önérzetes emberek nem nézhetik összetett kézzel és vállvonogatva azt a tisztviselőket teljesen a kereskedő, iparos és kofavilágnak kiszolgáltató zsarnokságot, mely Zombor város falain belül nyiltan folyik.

Igen tisztelt uram! Már most én kérdezem szeretettel, hogy még mindig nem állította a kereskedőket, iparosokat és kofákat egy sorba? Engedje meg, hogy a nyilvánosság fóruma előtt kérjem fel, hogy konkrét adatokkal támadja a kereskedői kart. Mivel zsarolják éppen a tisztviselőket, — drágábban árulnak talán Zombor városában, mint más városokban, — vagy durva modort tanusítanak kereskedőink és nem eléggé előzékenyek, avagy aránytalanul kis hitelt nyujtanak és ha kelletlenül tovább maradnak adósok, uzsorakamatot szednek?! Nemde, egyik sem áll meg! Ez a rekriminált tétel bár elesik, mert legutóbbi nyilatkozatában kimagyarázni törekedett, de mert a tényt eltüntetni nem lehet, kénytelen voltam arra kitérni.

Panaszkodik, hogy a drágaság elviselhetetlen és azért tömörül a tisztviselői kar, hogy védekezzenek ellene.

Azt a jogot, hogy valaki avagy egy kar helyzetén javítani törekszik, azt nem vitatta senki, ezt a mi testületünk is természetesen tartja, de ez nem adja meg a jogot senkinek, hogy alaptalan támadásokat intézzen ellenünk. A drágaság okát persze nem tudja, hiszen közgazdasági kérdésekkel nem foglalkozik és nem számol azzal, hogy ezt a nagy drágaságot a kereskedő és iparos jobban megszenvedni.

Nagy tévedésben vannak azok az urak, kik azt hiszik, hogy a kereskedők a drágaság ellen védekezhetnek. Mindennap kapnak a kereskedők értesítéseket, hogy egyik vagy másik cikk ára 10—15%-al emelkedett, mert részben a termelés nem sikerült és anyaghiány állott be, részben a munkásviszonyok miatt kellett emelni az árakat, mert a munkaidőt leszállították és a munkabért felemelték.

Azt hiszi uram, hogy az esetleg létesítendő fogyasztási szövetkezet majd extra árakat fog kapni és az ilyen konjunkturákkal nem kell számolnia, hiszen a termelő is oda-törekszik, hogy a termékekért minél jobb árt érjen el.

Ennél a pontnál tévedett Vértesi Károly ur is, midőn azt mondta, hogy míg a kereskedőnek és iparosnak módjában áll a drágaság ellen védekezni, addig a közönség ki van szolgáltatva ezek érdekeinek. Vértesi Károly ur nagy idealista és jó író lehet, ki minden szépért, jóért és nemesért lelkesedni tud, de bizony közgazdasághoz ő sem ért. Ma nemesak a tisztviselő küzd a létért, de a kereskedő és iparos különösen és az árakat a külső viszonyok hatása alatt nemesak a kereslet szabja meg, hanem a kínálat irányítja leginkább és ennek illusztrálására csak azt említem fel, hogy Zombor városában minden szakmából

még egyszer annyi áru képezi a kínálat tárgyát, mint a mekkora a kereslet, azaz érthebben kifejezve oly erős a verseny, hogy az áruk a legminimálisabb haszon mellett értékesíthetők. Üzletet vezetni, adminisztrálni nem könnyű, ahhoz szakértelem kell és a jövő igazat fog adni nekünk, hogy tapasztalatlan-ságból azok, kik jó célt kívántak szolgálni, hosszú évekre keserű tapasztalattal gazdagítva megsínyleni fogják a vállalkozást.

A zombori kereskedők testületét a zseb kérdése, a pénz öfensége nem érinti, sőt ha a tisztviselői fogyasztási szövetkezete létrejön, úgy mint új kereskedői vállalatot a testületben örömmel látjuk képviselve, de ez a szövetkezet éppen oly beteg talajon épül fel, mint az ország fogyasztási szövetkezeteinek 90%-a.

Azt hiszem, hogy az erős támadással szemben a lehetőség szerint elég tárgyilagos voltam, sőt gyakorlati szempontból is megvilágítottam a kérdést. Felsorolhatnék még több érvet álláspontom mellett, de az időpontot és a formát nem tartom alkalmasnak. A magyar védő-egyesületnek és a tisztviselők fogyasztási szövetkezetének az a terve, hogy helyi üzletekből kívánja beszerezni az anyagokat, — ábránd. Haszon nélkül a kereskedő nem árulhat, a fogyasztási szövetkezet sem, mert költségei lesznek. Hiszen akkor nincs szükség a szövetkezetre, mert közvetlenül a kereskedőtől szerezheti be a tisztviselő az árukat és olcsóbban, mert mint már hangsúlyoztam és kifejtettem, az árakat a konkurrencia szabja meg és a hitelképes tisztviselő a legmesszebbmenő és legkiméletebb hitelt élvez. Vagy talán a szövetkezet a nem hitelképeseknek akar hitelezni?

Ennyit tartok egyelőre, nem magán-érdekből, mert engemet a kérdés egyáltalán nem érint, de közérdekből felemlíteni és erős gyakorlati, kereskedői tapasztalattal következtetni, hogy ezen létesítendő szövetkezet a célt eredményesen szolgálni nem fogja és azok, kik ma lelkesülnek érte és jóhiszeműleg pénzt tekintenek be a vállalatba, azt el fogják veszíteni és a kibocsátandó részjegyeket a végső esetben nem tudják értékesíteni.

A baj forrása városunkban ott van, hogy piaci termékek korlátolt számban kerülnek nálunk eladásra és ezen háztartási cikkekben a kereslet nagyobb a kínálatnál. Itt kell intézményesen eljárni, hogy Zombort központtá tegyük és a termelők a zombori piacot tömegesen látogassák. A helybeli kereskedők testülete ezzel a kérdéssel már régóta foglalkozik és az irányadó tényezők előtt a testületnek ez a törekvése nem ismeretlen és ha a tisztviselőknek kiküldött bizottsága osztja nézetünket, úgy csak örülni fogunk, hogy a város és a köz érdekében munkánkban segítő társakra találunk.

Spitzer Sándor,
a zombori keresk. testületének
ügyv. igazgatója.

H i r e k.

Cimadományozás. A király Átányi József dr. máramaroszi ügyésznek a fő-ügyész helyettesi címet és jelleget adományozta.

Királyunknak unokája született. Mária Valéria főhercegnasszonynak tegnap délelőtt 11 óra 53 perckor leánygyermek született. Az újszülött, valamint a főhercegnasszony jól érzi magát. Mária Valéria, aki Ferenc Salvator felesége, 38 éves, ez a kilencedik gyermeke, akik közül 3 fiú és 6 leány. A királyt, aki épen vadászaton volt, értesítették unokája születéséről, mire a király a vadászatot azonnal félbeszakította és estére visszatért Ischlbe.

Szell Ignác reaktiválása. Szell Ignác volt államtitkár újra meghívják állami szolgálatba Szellnek reaktiválását, aki a közgazgatási tereken nagy tekintélynek örvend, a bekövetkezendő közigazgatási reformok teszik kívánatosá.

Pótló és javító érettségi vizsgálatok. A szegedi tankertületben a szeptemberi pótló és javító érettségi vizsgálatokat még ez évben is a szegedi városi — piarista — főgimnáziumnál tartják meg. Az írásbeliek szept. hó 5-én, a szóbeliek pedig szept. hó 10-én kezdődnek.

Adomány. Bruck Samu zombori lakos édes atyjának, néhai Bruck Adolfnak elhalálása alkalmából 100 koronát adott át városunk polgármesterének, hogy a város szegényei között vallás és nemzetiségi különbség nélkül kiosssa. A polgármester a város szegényei nevében köszönettel vette az összeget és kiosztás végett a rendőrkapitányi hivatalnak adta ki.

Rendőrségünk figyelmébe.

Több oldalról érkezett már hozzánk panasz, hogy a Bánátban furt artézi kutnál nap-nap után verekedések fordulnak elő, az összetorló víz hordó kocsisok tulajdonosai és a cselédek között. Most újabban ismét egy panasz küldetett be, amit megszivlelésül ide iktattunk. Főkapitányunk az artézi kutakból való víz hordást rendeletileg szabályozta, kár, hogy ezen rendeletnek érvényt szerzendő közegeivel azt nem ellenőrizteti, vagy ha igen, akkor, amidőn arra mi szükség sincs a nappali órákban, amikor az ellenőrzésre kiállított rendőrszem egész kedélyesen elbeszélget a víz hordó tündérekkel. Az ellenőrzést inkább az esti órákra kell kiterjeszteni. A múlt napokban történt, hogy a Bánáti artézi kúthoz ment hordóját megtöltötte a vármegye víz hordója, mivel a főkutnál sort egyáltalában nem kaphatott. A hordóját töltögetni kezdte. Időközben lejárt ideje s a hordó még nem telt meg, a vizért megjelent s hancok azonban nem akarták megengedni, hogy az ordóját tele töltse. Ebből parázs veszekedés támadt. A víz hordó jól helyben hagyva, két foltokkal volt kénytelen a csata színhelyéről elmenekülni. Rendőr a közelben nem volt, mivel a bánáti artézi kúthoz egyáltalában rendőrszem kiállítása nincs. Kérjük főkapitányunk intézkedését, hogy hasonló esetek többé ne forduljanak elő.

(Több bánáti polgár)

Szent István ünnepély. A zombori kaszinó egyesület eddigi szokásához híven az idén is megtartja Szent István ünnepélyét. Délután tekeverseny lesz. Este a kaszinói dalárda és zenekar tarkaszinpadszerű előadást rendez, amelyet tánc követ. Beléptidij nincs. A mulatságon a kaszinó egyesület tagjai, családhoz tartozói és az általuk meghívandó vendégek vehetnek részt.

Adomány az Eötvös-alapnak. A szilbereki ifjuság 29 kor. 70 fillért juttatott az Eötvös alap céljaira.

Himen. Gotthárd Sámuel bulkeszi népiszkolai igazgató eljegyezte Navratil Vilma urhölgyet, néhai Navratil Ádám es. és kir. főszámtanácsos, a Ferenc József rend lovagjának leányát, Titelen.

Az adókiivető bizottság működése. A Zombor városnál működő egyes adókiivető bizottság további tárgyalásainak sorrendje a következő:

Augusztus 11-én 359—408. t. a. hentes, vásári italmérő, lacikonyha, sertéshizláló, sertéskereskedő, mészáros, marhakereskedő, földbérő, játékarús, diszműáros, kádár, kalapos, kalapkereskedő, kályhás, kantinos, markotányos, karácsonyfa árus, kárpitos és kocsiénevező.

Augusztus 13-án 409—451. t. a. kávéház, kávé, kékfestő, kémiai tisztító, kéményspró, kefekötő, kefekereskedő, városi kertész, késes, közsörős, keztűs, kifőző, kocsigyártó, kovács, kőfaragó, kőműves és építőmester.

Augusztus 14-én 452—491. t. a. könyvkereskedő, könyvkötő, könyvnyomda, lapkiadó, körhinta tulajdonos, kir. közjegyző, korcsmáros, italmérés, ételadás.

Hatvanezerkoronás patikajog. Ujvidéki tudósítónk írja: Ujvidék város törvényhatósági bizottsága a múlt napokban döntött a felett, hogy a felállítandó hatodik gyógyszerár jogát a pályázók közül kinek adja. Egy szavazat ellenében Altvirth Józsefnek ítelték a jogot, aki a gyógyszerár tulajdonjogának elnyerése esetén egy felépítendő kórház céljaira 60000 koronát ajánlott fel és az összeget értékpapirokban a polgármester kezeihez deponálta.

Sztrájk. Szemző János titeli bér-gazdaságában 60 kendervágó szerződött munkás tegnap sztrájkba lépett, akik közül 54 munkába állott, 6 ellen szerződészegés miatt az eljárás megindított.

A Zombori Sport-Egylet házi-versenye.

A Zombori Sport-Egylet f. hó 18. és 19-én tartja meg ezidei házi-versenyét. Az egylet helyiségeiben és a Ferenc-esatornán serényen folyik már a training derék művezetők Khloyber Lajos tanár szakszerű vezetése mellett s ismerte fiatal athletáink nagy kvalitását s fényes tehetségét, bátran nézünk elé ismét egy minden ízében sikeres és nagystílusú sportévezetnek. Az egylet f. hó 9-én tartott választmányi ülésén a következő propozíciókat állapította meg. Augusztus 18-án uszó verseny a Ferenc-esatornán. Cél az uszoda. Kezdeté d. u. 5 órakor. 1. 50 m uszás. 2. 70 m. hátuszás, 3. 150 m. handicap. 4. 100 m. főverseny. 5. Ifjusági verseny. 6. 1000 m. főverseny. 7. 60 m. hölgyverseny. 8. Kötélhuzás. Díjak: az 5 és 6. számú versenypon-tonnál I-nek ezüst, II-nak bronzérem, a többi számok nyerőjének bronzérem. — Augusztus 19-én athletikai verseny a sztapári-uti versenypályán. Kezdeté d. u. 4 órakor. 1. 100 yardos síkfutás. 2. Sulydobás (handicap). 3. 120 yardos gátverseny. 4. Távlugrás (handicap) 5. Sztornázás nyujtón és korlátón; 1 szabadon választandó gyakorlattal. 6. Hármás ugrás. 7. Dyseos vetés (handicap). 8. Magasugrás. 9. 402½ m. síkfutás (handicap). Díjak: 1., 5. és 8. sz. versenyszámokban I-nek ezüst, II-nak bronzérem; ha 5-nél több indul, III-nak is bronzérem. A többi versenyszámok nyerőjének bronzérem. — Beléptidij mindkét napra 1 korona. Nevezések írásban nyujtandók be dr. Késmárky Béla egyleti titkárhoz. Nevezési zárlat 1906. augusztus 17. d. u. 5 óra.

Baja-bezdán-zombori helyi érdekű vasut.

Bezdán község előljárósága nyílt levelet intézett a baja-bezdán-zombori helyi érdekű vasutat létesíteni akaró községek lakosaihoz. A nyílt levélben azt javasolják az érdekelt községeknek, hogy a vasut kiépítését ne bizzák társaságra, hanem az érdekelt községek hozzájárulási költségén, a vármegyei törvényhatósági bizottság által kilométerenkénti távolságra megszavazott 10000 korona segélylyel s az államtól várható hozzájárulással valósítsák meg, mert ekként a vasut az érdekelt községek tulajdona lenne s nekik jövedelmezne. Az építési tőke 200000 kor. Ennek fedezete: a vármegye közönségének hozzájárulása 60 kilométer hosszúságú vonalat számítva 600000 korona. Az érdekelt községek és városok hozzájárulása 700000 korona. melyhez Bezdán maga 200000 koronával (esetleg többel is) járul. Az államtól várható 200000 korona. A hiányzó 600000 korona erejéig az államvasutak gépgyára s a diósgyőri vas- és acélgyár hitelezne több évre anyagok és felszerelések törlesztésére. A nyílt levél behatóan fejtegeti e helyi érdekű vasutvonal fontosságát.

Minék is van szerelem...

Mincesits Mária szabadkai 17 éves hajadonnak nagyon doboghatott kis szíve Nagyon szeretett valakit, de viszonzásra vagy nem talált, vagy szerelmében csalódott. Abrándos kis lelke szötte a jövő boldogságát és a szerelem ismeretlen édes titkai után epedett. Az ábrándos kis leánynak hamar átdöfte szerelmes szívét a tövis és megsebezte örökre. Nagy bánatában marólugot ivott és sulyos belső sérülést szenvedett. A szerelmében csalódott ifju leányt most ápolják a szabadkai kórházban, amelyet, miután állapota javul, egy tapasztalattal gazdagabban hagyhat el.

Szerencsés véletlen.

Ujvidékről írja tudósítónk a következő érdekes esetet: A Temerin és Goszpodince között húzódó vasuti sinek közé feküdt le aludni egy kanászfiú. Mély álmából akkor sem ébredt fel, amikor a gyorsvonat feléje robogott. A robogó vonat keresztül is ment felette, de a kanásznak, aki oly szerencsésen feküdt a sinek között, hogy a kerekek nem érintették — az ijedtségen kívül semmi baja sem történt. A borzalmas pillanat után — a büntetéstől félve — hamarosan megszökött.

Névmagyarosítás.

Weinberger Sarolta ezeltől férjezve volt Kohn Izidorné ujvidéki illetőségű budapesti lakos, valamint Frigyes Albert nevű kiskoru gyermeke családi nevének „Vargá“-ra kért magyarosítását a belügyminiszter megengedte.

Nagy arató ünnep Bácsban.

A Dungszykák bácsi bér gazdaságában f. hó 5-én azon alkalomból, hogy az aratás rendben befejeztetett, szép arató ünnep tartatott. A szokásos istentisztelet után 220 arató munkás jelent meg az uradalom intézőségénél, hogy köszönését fejezze ki a jó keresetért, humánus bánásmódért az uraságnak. Az uradalom intézője buzdítván a népet a további szorgalmas munkára, óva intvén őket a világfelfordító munkakerülőkötől, biztosította őket, hogy a Dungszykai uradalom jövőben is ily humánus feltételek mellett szerződöttetni fogja őket; és ami fő, végezetül csapra ütött 6 hordó bort, 20 hordó sört, levágatott 20 ürüt, birkát, felszolgált 50 kenyert; két cigánybanda húzta a talp alá valót és az aratók vígan járták hol a magyar csárdást, hol a szerb kólót, vígan éltették a népszerű földesurat. A szemlélő valóban csak gyönyörködhetett e szép mulatságban.

Elítelt tanító. Emlékezetes még azon gyalázatos magyarellenes tüntetése Kubány Gyula petrőci néptanítónak, melyet június hó 26-án a Bácsfeketehegyen tartott tanítói gyűlés alkalmával azáltal követett el, hogy a Himnusz eléneklése alatt tüntetőleg helyén ülve maradt. A gyűlés e tüntetés fölött nyomban kifejezést adott fehéborodásának és határozatilag kimondta, hogy az esetet a fölöttes hatóságnak eljárás végett feljeli. A bácsi esperesség konzisztóriumára mint egyházi bíróság f. hó 6-án hozott ítéletet a megbotránkozató ügyben, elítélve a pánszláv érzelmi tanítót 200 korona pénzbüntetésre és az összes eljárási költségek viselésére. Az esperességi ügyész a büntetés súlyosbítása végett felebbezést jelentett be. A konzisztórium elnöke Rohonyi Gyula újvidéki ügyvéd, egyházmegyei főfelügyelő volt — Az esetről annak idején határozatilag jelentés tétetett a kir. tanfelügyelőség útján a megyei közigazgatási bizottságnak is; ezen bizottság ítéletét még várjuk.

Műkedvelői előadás. Minden tekintetben sikerült mulatságot rendezett a szilberekéi ifjuság augusztus 5-én. Színre került Kisfaludy K. „Csalódások” című vígjátéka, melyet a szereplők díszretreméltó ügyességgel adtak elő; ezt bizonyítja a számtalan taps és tetszésnyilvánítás, amellyel a közönség a szereplők némelyikét nyílt színen is honorálta. Kitűnő alakítást adtak: Schmidt Vilma mint Luca kisasszony, Stumpfögger Mariska, aki igazi naivitással játszotta Lidi szerepét. Hidas Vilma és Kaltner Valika, aki méltóságteljes játékkal és ragyogó toalettjével elbűvölte a hallgatóságot. A férfiak közül némelyek nemcsak hogy mint műkedvelők, de akár mint színészek is bátran kiállottak volna a legszigorúbb kritikát is. Különösen Stumpfögger Márton (Mokány) és Pfiszter Mátyás (Lombai) nyertek meg igazi tehetségre valló játékkal a hallgatóság viharos tetszésnyilvánítását. Egy szóval méltó elismerés illeti a rendezőséget, hogy Szilberek és a környék intelligenciájának egy felejthetetlen estét rendezett. A szüneteket az ifjusági énekkar töltötte ki kitűnően előadott énekeivel számtalan tetszést aratott, amelyek elsősorban az énekkar vezetőjének, Stumpfögger I. György kántor urnak szóltak. A darab után a tánc vette kezdetét, amely csak reggel nyert befejezést. — Ez alkalomból felülfizettek: Zányi Bódog 5 kor., Bach János, dr. Goldberger Gyula (Baden) 4—4 kor., Klein Vilmos (Rácimilitics) 2—60 kor., dr. Rudy Béla, Mesner Nándor 2—20—20 kor. Stumpfögger Mária, dr. Schutz Miklós 2—2 kor., Stumpfögger I. György, Tompa Lajos, N. N., Petkó Ferenc 1—60—1—60 kor., Daka József (Paripás) 1—20 kor., Szedlák Pál, Ginder József, Schmidt József 1—1 kor., Stumpfögger Kálmán 80 fill., Deutsche Miklós, Armbruster József, Rohrböck Benő, Tomcsányi Jenő, Pfaff István 60—60 fillér, Denkler Boldizsár (Hódság) 30 fillér, Groszmann Lipót, özvegy Paschke Sándorné, Stein Miksa, Schwáb Ferenc 20—20 fillér.

Uj gyárak Szabadkán. A magyar huskiviteli társaság kérvényt adott be a szabadkai iparhatósághoz, melyben iparengedélyt kér új gyárak felállítására. A társaság egyelőre zsir- és hussertéseket és mellékterményeit feldolgozó gyárat és szalámi gyárat létesít.

A malommunkások sztrájkja.

A zombori export gőzmalom munkásai, mint már lapunkban arról megemlékeztünk, még június hóban sztrájkba léptek. Sok huza-vona után sikerült az igazgatóságnak a munkásokkal megegyezésre jutni. A munkások rövid ideig dolgoztak is. Most mint ujabb értesülünk ismétellen sztrájkba léptek, mivel az igazgatóság állítólag nem tartotta be a rendőrkapi tánytság előtt kötött szerződés pontozatait. A sztrájk ügye ilyenformán visszakerült abba a stádiumba, amelyen kezdetben állott. A munkások közül 9-en, akik nem zomboriak, dolgoznak. A dolgozó munkások biztonságára a rendőrség megszállotta az export gőzmalom környékét. A renitenskedőkkel a tárgyalások folynak, bár mi kilátás sincs arra, hogy a tárgyalások dülöre vezetnek, mivel az igazgatóság az egyik munkást, akinek a sztrájkra való buzdítást tulajdonítja, nem hajlandó tovább alkalmazni.

Adomány a tulipánkert szövetségnek. A szilberekéi ifjuság a tulipánkert szövetség céljaira 29 korona 70 fillért juttatott.

Tűz. Széchényi József nyugalmazott törvényszéki elnök, volt orsz. képviselő birtokán tegnapelőtt a csépléshez összehordott árpa kigyulladt és teljesen elégett. A tűz állítólag a magánjáró gépből, — amidőn azt felállításra a kazlak közé bevezették, — kipattanó szikrából keletkezett. A gabona — mint értesülünk — nem volt biztosítva, így a kár a tulajdonost érzékenyen sújtja.

A délmagyarországi közművelődési egyesület igazgatósága holnap, folyó hó 11-én délelőtt 11 órakor Szegeden az „Otthon” helyiségében ülést tart.

Agyonlőtt huszár. Szabadkán a múlt szombaton az éjjeli órákban Csizmár István, Dudás Péter, Csákány Mihály, Bárány István és Kuntics Mihály 8. ezredbeli huszárok sorra járták az örömtanyákat. A huszárok boros állapotban jól érezhették magukat, mivel végig garázdálkodták az utcasort, semminek és senkinek nem hagyták békét. Az ablakokat, kerítéseket megvergették, a járó-kelkelt inzultáltak és legkevesébe sem ijedtek meg, midőn Kopilovich Jakab és Horváth Ferenc rendőrökből álló őrzőjártat feljűk tartott. A rendőrök figyelmeztették őket, hogy maradjanak csendben. A huszárok durván szidalmazni kezdték őket és az egyik gunyosan kifakadt: — Mi huszárok vagyunk, nem ijedünk meg ilyen malaclapóktól! A rendőrök tovább mentek, a huszárok pedig betértek ismét sorra a nyilvános házakba és egyszerűen kiverték a civileket és a legnagyobb botrányt csinálták. Közben többször szidalmazták a rendőröket és hősiesen kijelentették: — Paprikást csinálunk belőlük. El is indultak a keresésükre, mikor szembe jött velük ismét az őrzőjártat. A huszárok lármázni kezdtek. A rendőrök kérelték őket, hogy ne zavarják a csendet Nekik katonáknak még segíteni kellene a rendőröknek, hogy a rendet fentarhassák. A szép szó nem használt. A duhaj huszárok tovább kiabáltak, fenyegették a rendőröket, mire Horváth rendőr figyelmeztette őket, hogy ha nem maradnak csendben, kénytelen lesz őket előállítani. A huszárok erre körülfogták a rendőröket, Kuntics és Csizmár kardot rántottak, a többi szintén a kardjához kapott. A rendőrök figyelmeztették a huszárokat, hogy dugják vissza a hüvelybe kardjaikat, de azok a rendőrökre támadtak és ütésre emelték kardjukat. Horváth a puskatusát tartotta a huszárok felé, Kopilovich rendőr pedig két lépést tett hátra és a puskacsövét a huszárok felé irányította. Amikor Kuntics már kardjával feléje sujtott, elsütötte fegyverét, a golyó Kuntics homlokába ment, hátul kijött és aztán a falba furódott. Kuntics agyveleje kilocsant és nyomban összeesett és másnap meg is halt. A huszárok menekülni akartak, de a rendőrök visszatartották őket, amíg a katonai készenlét megérkezett, amely a sebesülte elszállította, a huszárokat pedig letartóztatta. Az eddigi nyomozás megállapította, hogy a rendőrök minden tekintetben a törvény és a fegyverhasználati szabályrendelet értelmében jártak el. Kuntics, aki óbecsei születésű, három napja volt Szabadkán, úgy helyezték át egy másik ezredtől.

Olcsóbb lesz a telefon.

Már régebben szó volt arról, hogy a budapesti és a vidéki telefon árát leszállítják. Mint jó helyről értesülünk, a kereskedelmi miniszteriumban most dolgozzák ki az erre vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter már októberben terjeszt a képviselőház elé. Az új olcsó telefondíjszabás nagy előnyére lesz a kereskedelemnek és iparnak és Magyarország gazdasági és kulturális életében legalább is oly változást fog előidézni, mint annak idején a vasuti zónadíjszabás.

Végzetes csolnakázás.

Liebmann Péter hadnagy és Jurisits tiszthelyettes a péterváradai 70 ik gyalogezrednél kedd délután egy szakaszvezetőt vive magukkal Liebmann kis lélekvesztőjén csolnakázásra indultak a Dunán. Alig tettek meg egy kis utat a péterváradai oldalon, szemben az újvidéki hajóállomással a sebes ár elragadta a csolnakot úgy, hogy az merülni kezdett. Liebmann, ki kitűnő úszó, hogy megmentse a csolnakot a felfordulástól, a Dunába ugrott, a csolnak azonban ennek dacára felfordult és a benülők is a vízbe estek. Jurisits és a szakaszvezető hamarosan a csolnakba kapaszkodtak, Liebmann uszással akarta a partot elérni, a sebes ár azonban elkapta és nyomban alámerült. Megmenteni nem lehetett. A szerencsétlen hadnagy, ki a péterváradai és újvidéki társas élet egyik közkedvelt tagja volt, hulláját még nem találták meg.

Kiszúrták a szemét.

Zsámboki Ferenc 29 éves szabadkai lakatos csendesen ment hazafelé. Egyszerre három ismeretlen egyén termett előtte, akik közül az egyik megszólította és gyufát kért tőle. Zsámboki Ferenc készségesen szolgált gyufával. Szívességét azonban eudarul hálálták meg, mert az egyik egyén kirántotta bieskáját s minden ok nélkül Zsámboki szemébe szurta s azután mindhárman megugrottak. Zsámbokinak volt annyi ereje, hogy a mentőkhöz menjen és sebet bekötöztette. A rendőrség a vakmerő utonállókat nyomozza.

Elfogott székely házalók Baján.

Négy székely székely házaló van fogva a bácsbokodi község házában. A négy házalónak az a vétke, hogy igazolvány nélkül a házalási tilalom ellenére házalnak Bácsbokodon. A bokodi rendőrség elfogta őket és bevitte a bajai szolgabírószákhöz. Innét, minthogy a bajai szolgabírószákhöz nincsen zárkája és a bajai rendőrség nem ad zárkát a szolgabírószákhöz, visszavitték őket Bokodra, hol fogva maradnak mindaddig, amíg illetőségük meg nem állapítatik. A székelyeket a szolgabírószákhöz fejéenként 50—50 korona bírsággal sújtotta és minthogy nincsen pénzüik, áruikat fogják elárverezni.

A fürdőzés áldozata.

Balázs Istvánné Parniczki Zsuzsa dnnagósi 21 éves napszámosnő, ki a futaki uradalomban dolgozott, szombat délután többed magával a Dunába ment fürdeni. Fürdés közben egyszerre csak észrevették, hogy Balázsné eltűnt. A szerencsétlen valószínűleg mélyebb helyre ment és a vízbe fulladt. Holttestét az újvidéki szőlők alatt kedden reggel fogták ki.

Őszi sorozások.

Az 1906. évre kiállítandó ujoncok megajánlásáról szóló 1906. évi VI. t. c. alapján a honvédelmi miniszter kiadott rendeletével felhívta törvényhatóságainkat, hogy az 1906. évre vonatkozó ujoncozás, utazási és működési tervezeteket az illetékes hadkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg akként állapítsa meg, hogy az 1906. évre vonatkozó fősorozások október hó 10-től november hó 30-ig legyen végrehajtandó. Ezen rendeletében meghagyja a miniszter, hogy a vasárnapok, katolikus és protestáns ünnepnapok, továbbá azon a vidéken, hol gör. kel. vagy izraeliták tömegesebben laknak, ezek ünnepnapjai működési napokul ki nem tűzhetők.

A kártyázás vége.

Balázsovics Enok kártyázott Szabadkán egy V. körű koreszmában Lukács Gergővel, akinek elnyerte az egész pénzét. Mikor a kártyázásnak vége volt és az asztalról az elnyert pénzt be akarta söpörni, Lukács bieskával támadt reá és tiz helyen megszurta a mentők bekötözték sebeit és lakására szállították.

Közgazdaság.**Széna, szalma, takarmány.**

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában kevés behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.30—2.80, muhar 2.90, alomszalma 1.50, zsupszalma 1.90, szecska 2.25, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.60—2.80, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaművek: zab 7.00, tengeri 6.60, rozs 6.40, árpa 6.00—6.50 kor. 50 kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

F. I. A küldött versek nem válnak be. Talán mivel „a rosszabbak közül” valók. Jobbat kérünk.

HIRDETÉSEK.

3650/kig. 1906.

Pályázati hirdetmény.

Liliomos községben üresedésbe jött irnoki állásnak betöltése céljából pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben évi 800 korona.

Az irnok a végrehajtói teendőket is köteles végezni. A szerb vagy tót nyelv birása igazolandó.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **f. évi augusztus hó 31-ig** hozzám annál is inkább nyujtsák be, mivel a később érkezők figyelmen kívül hagyatnak.

Hódság, 1906. július 31-én.

Rumbach Lajos,

3—1

tb. főszolgabíró.

SS8. szám. 1906.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1906. évi 5236. és 5237. számú végzéseivel következőben dr. Guttmann Zsigmond zombori ügyvéd által képviselt Brummer Gyula szabadkai lakos javára Dzsinitz Illés csonoplyai lakos ellen 89 kor. 25 fillér és 64 kor. 64 fillér s járulékaik erejéig 1906. évi július hó 10. éni fogamatósított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 961 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ingók nyilvános árverésen eladatnak.

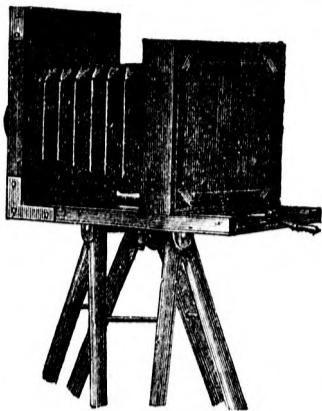
Mely árverésnek a zombori kir. járásbíróság 1906. évi V. 729 és 727. sz. végzéseivel folytán 89 kor. 25 fill. és 64 kor. 25 fill. tőkekövetelés, ennek 1906. május 4. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 74 kor. 04 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Csonoplyán adós üzletében leendő eszközzésére **1906. évi augusztus hó 18. napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Zomborban, 1906. évi augusztus hó 1-én.

Styrum Mór,

kir. bir. végrehajtó.

!!! Uj fényképészeti műterem !!!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **Bajai-utca 4. sz. alatt (Knipl János-féle üzlet udvarában)**

fényképészeti műtermet

nyitottam.

Készítek a legújabb divat szerint fényképeket, u. m.: **platinai nagyítás és aquarell színben.**

Amidőn magamat a nagyérdemű közönség jóindulatába ajánlva, egyben biztosítom a legszolidabb árak és pontos kiszolgálásról.

Szives pártfogásukat kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Mándits P.,

fényképész.

6—2

A bácsalmási kir. járásbíróság vezetőjétől.

1906. El. 84/1. szám.

Hirdetmény.

A bácsalmási kir. járásbíróság hivatalos helyiségeinek fűtéséhez az 1907. évben szükséges 140 köbméter I-ső rendű tüzelő bükkfa szállítás tárgyában ezen kir. járásbíróság vezetőjének hivatalos helyiségében **1906. évi szeptember hó 14-én délelőtt 9 órakor** nyílt szóbeli árlejtés fog tartatni.

Bánatpénzül 120 korona készpénz, vagy megfelelő óvadékképes értékpapír teendő le.

A szállítás feltételei ezen kir. járásbíróságnál, valamint a bajai, szabadkai, topolyai, zentai és zombori kir. járásbíróságoknál tekinthetők meg.

Bácsalmás, 1906. évi augusztus hó 3. napján.

A bácsalmási kir. járásbíróság.**HIRDETÉSEK****FELVÉTEKNEK****LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.****Egyéves önkénteseknek,**

valamint **TŰZOLTÓKNAK** egyenruhát teljes felszereléssel, továbbá mindennemű egyen- és polgári ruhát jutányosan készítek, illetve szállítok, valamint javításokat olcsón : : és pontosan elfogad : :

KNIPL JÁNOS,

6—3 polgári és egyenruha szabó.

ZOMBOR,**Bajai-utca a nagy szerb templom mellett.**

2117/1906. szám.

Hirdetmény.

Csonoplyai község képviselőtestülete 39/ex 1906. számú véghatározatával egy új templomi **toronyóra** beszerzését határozván el, felkéretnek az érdeklődők, miszerint annak felállítása iránti ajánlataikat a műszaki leírás és költségjegyzék kapcsán **folyó hó 25-ig** Csonoplyai község előljárárságánál nyujtsák be.

Csonoplyai, 1906. augusztus 8-án.

Deák Andor,

jegyző.

Kopping Adám,

2—1

bíró.

Árverési hirdetmény.

(879.)

Küllőd község előljárársága részéről ezennel közzététetik, hogy a község határában fekvő urbéres földeken és a község tulajdonát képező vadászati jog **folyó hó 26-án délután 3 órakor** a folyó év október hó 1-től 6 évre árverésen külön-külön haszonbérbe fog adatni. A kikiáltási ár 100—100 korona.

Küllődön, 1906. évi augusztus hó 1-én.

GÁSPÁR VENDEL s. k.,

jegyző.

2—2

BURGER JÁNOS s. k.,

bíró.

160. szám.
rév 1906.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Hirdetmény.

3-1

Közhirre tétetik, hogy a zombori kir. pénzügyigazgatóság a titeli kincstári hajóhidnak, a hozzá tartozó jogosítványok és ingatlanokkal való bérbeadása iránt nyilvános árlejtést hirdet, mely Titel községben az ottani kir. adóhivatal hivatalos helyiségében *folyó évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor* fog megtartatni az alábbi módozatok mellett:

1. Az államkincstár a legtöbbet ígérőnek bérbe adja a titeli hajóhidat és az evvel kapcsolatos révvámjogot, a titeli kir. adóhivatalnál közszemlére kített bérleti szerződési mintában részletezett feltételek mellett 1906. évi október hó 1-én kezdődő kilencz (9) évre.

2. Az ajánlati tárgyalás írásbeli és utána szóbeli. Kikiáltási ár a szóbeli ajánlati versenynél 10000 kor. Az írásbeli ajánlatok csak az esetben vétetnek figyelembe, ha az a titeli kir. adóhivatalnál az árlejtési tárgyalást megelőzőleg benyújtott ajánlatához 1000 kor. bánatpénz, illetve megfelelő értékű óvadékképes értékpapir vagy állampénztári letét-nyugta van mellékelve, valamint a szóbeli ajánlati versenyben csak azok vehetnek részt, kik a tárgyalást megelőzőleg a megállapított bánatpénzt a tárgyalást vezető tisztviselő kezébe letették. A legelőnyösebb ajánlattevő bánatpénze, pénztári elismervény ellenében a titeli kir. adóhivatalnál letétbe helyeztetik, míg az ajánlati tárgyalásban résztvevő többi árverelőknak a bánatpénz azonnal visszaadatik, mit az illetők a tárgyalási jegyzőkönyv aláírása által elismernek, illetve nyugtáznak.

3. A bérbeadó államkincstár fentartja magának, hogy az ajánlati tárgyalás eredménye felett határozzon és a bérletet a legelőnyösebb ajánlattevővel csak az esetre kösse meg, ha az illetőnél elégséges biztosítékot talál, hogy a bérleti viszony az üzem megzavarása nélkül a bérlet tartama alatt zavartalanul fentartható lesz.

4. Minthogy a bérlet részletes feltételei eltérnek az eddigi módozatoktól, ennél fogva az ajánlattevőknél feltételeztetik, hogy a kötendő bérleti szerződés összes részleteit alaposan ösmerik. Mivégből intézkedett a pénzügyigazgatóság, hogy a szerződési minta a titeli és zombori kir. adóhivataloknál, valamint a kir. pénzügyigazgatóságnál (I. ügyosztály) betekinthező legyen, egyszersmind anuak nyomtatott példányai, mely mintában foglalt pontozataiktól eltérés semmi szín alatt nem engedtetik meg, az érdeklődők által külön is megszerzethetők és tanulmányozhatók legyenek, ehhez képest a szerződési minta, a nyomtatási költségek, példányonként egy korona megtérítése mellett, a titeli és a zombori kir. adóhivatalok pénztárainál bárki által megszerzethetők.

Zombor, 1906. évi augusztus hó 6-án.

POPP GYÖRGY,
pénzügyigazgató.

ALAPITTATOTT 1848.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy Zomborban (Szóntai-ut 12. sz. alatt) a mai kornak megfelelő és bármely más cégekkel versenyképes, mindennemű legizlésebb, ugymint **majolika, fehér, crem, havanna, barna, zöld és kék színben** és megfelelő **nagyságban**

cserépkályhákat

jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett állandóan raktáron tartok.

Ezen általam készített és felállított kályhákért, főképp pedig tűz-ellentátlásáért, valamint tartósságáért kezeskedem.

Mindennemű kályhajavításokat olesón és jól elkészítve szállitok.

Teljes tisztelettel

Simatics Mihály,

kályhakészítő.

10-2

KI AKAR
egy-
éves ÖNKÉNTES

LENNI? Mindazon ifjak kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészültségre és foglalkozásukra való tekintet nélkül 6-5 megszerezhetik az

egyéves önkéntesi jogot.

Aki már sor alatt volt, elkészett.

Születési év okvetlen közlendő.

Értesítőt ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tauf. igazgatója DEBRECEN.

Az intézet állami felügyelet alatt áll.

Kosztos leányok.

Jobb házból való leányokat előkelő családnál, ahol a társalgás perfektül magyarul és németül folyik, nemkülönben zongora is áll rendelkezésre, teljes ellátásra felvesz.

Bővebbet **Giffinger Antal** Ujvidék, Petőfi-utca 6. sz. 6-2

Hungária fürdő
Nyári idény.

Mindennap reggeli 5 órától kezdve esti 8 óráig a nagyközönség

rendelkezésre áll.

Gözfürdő:

Urak részére

mindennap délelőtt 11 óráig csütörtök kivételével, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére

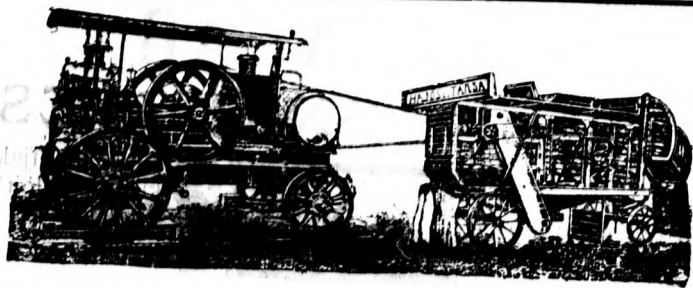
hétfőn, szerdán és pénteken d. u. fél 5 óráig, valamint csütörtökön délelőtt 11 óráig.

Zuhany:

Csak urak részére mindennap d. u. 5-8 óráig.

A kádfürdöket hölgyek és urak mindennap, vasárnap d. u. kivételével használhatják.

A nagy medencébe állandóan friss víz folyik.

BENZIN-MOTOROS

≡ CSEPLŐKÉSZLETEK. ≡

BENZIN- ÉS SZIVÓGÁZ-

MOTOROK.

Luxus- és teherszállító automobilonok.

≡ KITÜNŐ GYÁRTMÁNYOK! ≡

HAJÓS ÉS TÁRSA

okl. mérnökök

motor- és motorjármű vállalata

BUDAPEST, V., Sziget-utca 9. sz.

≡ Árjegyzék és költségvetés ingyen! ≡

TELEFON 66-69.

*-33

TELEFON 66-69.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti „BÄCHER“-féle

„**acélekéket és tégelyacél-eketestet vásárolja.**“

A Bächer-féle ekék és eketestek kigazdák számára is készülnek és úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében minden más gyártmányt felülmúlnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak. Az ekefej törhetetlen acélból készül, melyekért 5 évi szavatosságot vállalok.

Arjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök!

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyár raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

≡ A MELICHÄR-féle cs. és kir. szabadalmazott ≡

„**UNICUM DRILL**“

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

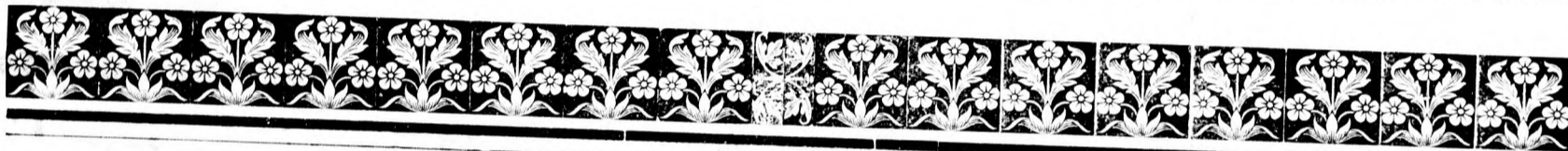
Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 13 évben 26,000-nél több ily gép adatott el.

Abbras leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

MELICHÄR FERENC, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK

GYÁSZLAPOK

SZÁMLÁK

LEVÉLFEJEK

NÉVJEGYEK

ELJEGYZÉSI ÉS

ESKETÉSI KARTYÁK

SÍMA- ÉS

DOMBORNOMATU

MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

≡ KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE ≡

ZOMBORBAN

➔ A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN. ➔

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

≡ **PAPIR- és IRÓSZEREK**
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON. ≡

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK

ÉS A

KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA“ KIADÓHIVATALA.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK

MŰVEK

NAPTÁRAK

TÁBLÁZATOK

FALRAGASZOK

KÖRLEVELEK

TÁNCVIGALMI

MEGHÍVÓK

TÁNCRENDÉK

ÉTLAPOK